

Latgolas Wõrds

Abonešonas moksa:

ar playutišonu uz 1 mēnesi	2 rbl. 50 kap.
" " leidz goda beigom 12	" "
bez " uz 1 mēnesi	2 " "
" " leidz goda beigom 10	" "

Latgališu nedēļas laikrosts.

Redakcija un kanturs atsarun Reigā, Aleksandra
ilā № 37, dz. 20.

Sludynojuumu moksa

par winslejigu petita rindiniu:

1. Iopas pusē	2 rbl. — kap.
tekstā	1 " 50 "
sludynojuumu daliā	1 " — "

№ 1. ~~45004~~ 218354 Caturdin, 31. juliā 1919. goda.

Pirmajs goda gojums.

Reigā, 31. juliā 1919.

Pec ostoniu menešu na nu mums atkarigas klusešonas, pasocam otkon sowas gazetas izdušonu. Laiks ir wel liuti gryuts. Stowuklis dryums. Dewiniōs daliōs myusu dzimtenes wolda wel brismas. Sakupotajs tur nu Kurzemes un Wydzemes frontim leliniku kara spaks galigi terrorizej un demoralizej idzeiwotojus. Bods, rekwizicijas, laupišonas, pustišonas, tribunali, asinaini komisari, emisari, komunisti etc. sowa gola prikswokora nyknok kai wel nikod tur strodoj. Naļaimigu idzeiwotoju dzeiwe un monts kreit par upuru asinigu sapnitoju un ju pabalstotoju — wysaidu cilweces atkritumu izdumim. Tik dasmyta dalia myusu dzimtenes war drusku breiwok pyustis, koč i tur wel tik tywa frontes aizmugure, ka par normalim i tur woldušus apstoklius wel nawar saukt. Koč dzeiwes apstokli atswabynotōs numalās ātsaškir nu waldošim porejā myusu dzimtenē, kai dina nu nakts, bet tur wel dzerdis leigobolu riucini, kuri atgodynoj, ka liu-najs inaidniks wel natoli. Nuwordzynotajs ar garim waldim latgališus, wita saigarditos atpyutas, ir spists tur wel, ar plinti par placim, sorgot sowa dzeiwi, sowa zemi un sowa montu nu ibruceja, kurs tik lyurej pec izdewiga del uzbrukšonas laika. Gon jis tagad redz un zyna, par ku jis tur karoj. Koč myusu izmucito, nuwordzynoto tauta nagrib wairs jaunu karu, nagrib jaunu namiru, bet del sowas zemes aizstowešonas nu winiu calunim-lelinikim, ji ir tagad winprotigoki, kai nikod. Niwini waidi naw bejuši tik atzeiti nu liaudim, kai ti, kurus tagad wad myusu tauta ar sowim apspidejim un laupitojim. Myusu partizani tur ar sowa pašuzupurešonu un waronibu strodoj fronta aizstowešonai leidza. Bet, pots par sewi saprutams, dzeišonos pec mira, kortibas, lykumibas, pec maizes un ražojuša dorba, pec lobokas dzeiwes pilnigi dabiski, jo cišok kustynoj liaužu protus.

Un reita blozma patiši aust. Gon naskaidra ir wel wysporeja pasaules nokutnes bilde. Gon Lenins wel naw galigi porstojis sapniot par pasaules diktaturas ikarošanu. Kolčaks ar Denikinu wins par utru steidzas ikarot wacu Kriwiju un otkon pa wacam apspist mozos tautas. Bet, ar uzwaratoju Sabidrotus pabolstu patstowigo, naatkarigo, apwinoto sowus etnografiskūs rubežūs demokratisko Latwija wys styprok nusastoj uz kojom, ikaroj loboku stowukli kai uz orini, tai i wyda. Wita pustošo kara lac mira blozma; storp golwonajim pretinikim — Sabidrotim un Wociju mira leigums parakstits un apstypinots. Cyti, tu storpā ari myusu dzimtenes waicojumi, nu pasauls redzes stowuklia ir seikoki un tiks dreizok nuwasti redz beigom. Tamdel cerams, ka ari mes reizi tiksims pi mira un pi kortibas.

Skaidrot myusu lasitojim tagadejo laikmata patisu stowukli, uzswert golwonos myusu tautas un dzimtes wjadzibas un uzdawumus un apwinota sawstarpejā porprišonā meklet pareizoku celiu del sowas labklojibas sasnegšonas, — byus tywokajs myusu gazetas merkie „Latgolas Words“ pulces pi dzimtenes atjaunošanas un kulturas celšonas dorba pec ispejas plašokas myusu dzimtenes sabidriskos škiras un spakus. Pastiprinota pašdarbiba un leloka kupdarbiba stosimes pec ilga pustišonas laika pi ražošanas dorba, pi dzimtenes atswabynošanas un izkupšonas. Pi šito wesšonas dzimtenes lobokai nokutnei pretim mes ari aicinojam toka wysus myusu un myusu lobweliu spakus.

Tautas Padume.

Tautas Padume organizejos pagojuša goda novembra mēnesi. Wina sastodijos nu vysu Latwijā pastowušu partiju priksstowim, izjemut lelinikus, un cyttautišu priksstowim: kriwim, pulim, žeidim wocišim un Latgalos priksstowim. Latgališi prutamo lita ti pat latwiši, bet Latgolā naw atteistejuses partijisko dzeiwi un tamdel winim duta teritorijala priksstowiniba. Tautas Padumē ijit priksstowim konstitucijonāli Zemesliki, Spalnikanu, naatkarigu, demokratu, radikal-demokratu, nacional-demokratu, social-rewoliucionaru, social-demokratu, tod latgališu bezparteijska gruppa ar puliu priksstowim; nu wocu tautas ijit nacionalo, progresiwo un demokratisko wocu partijos, kriwu demokratisko bloka priksstowi; nu žeidim—bunda un tautas partijas priksstowi. Pošas lelos partijas un grupas Tautas Padumē ir: Zemniku Sawiniba, Social-demokrati un latgališi. Zemniku Sawinibos priksstowi, wocu un kriwu partijas sastoda lobu Tautas Padumes spornu, latgališu frakcija aizjem centru, un demokrati, social-demokrati, social rewoliucioneri un bundisti kreisu spornu. 18 nowembrī 1918 godā Tautas Padume pasludynoja Latwiju par breiwu naatkarigu walsti. Latwija sastodas un Kurzemes, Wydzemes un Latgolas. Pēc Latwijas pasludynošanas beja sastodits ministru kabinets ar ministru-prezidentu (tai sauc pyrmu ministru) Ulmanu. Ministru kabinetam pyrma Tautas Padumes sesijā, decembrī beja uzduts ryupitis par faktiskos Latwijas patstowibas sasnegšonu, par atzeišonu Latwijas naatkaribas Wokor-Europā pi sabidrotim un par walsts dzeiwes organizešonu. Leliniku ibrukums Latwijā brismigi aizkaweja, bet tumor nawareja izjaukt šo dorba Latwijos waldiba: kai Tautas Padume, tai ari ministrijas pēc ijemšonas Reigas nu lelinikim porsacelia uz Lipoju. Tautas Padumes priksadatojs Čakste, jo bidris Skujiniks, orlitu ministris Meirovics strodoja wysu laiku orzemēs, sewiški Francijā, Anglijā, lai dabot kai atzeišonu Latwijas naatkaribas nu sabidrotim, tai ari materijalu pabalstu del walsts izbyuwes un iručus del leliniku apkarošanas. Dorbs beja sek-migs. Anglija, Italijs, Japonijs jau atzyna Latwiju, sen stojos ar ju diplomatiskūs sakarūs. Amerikani snadz paleigu ar portyku. Angli paleidz organizet un nustypynot armiju. Utro Tautas Padumes sesija nutyka Lipojā 12 majā, kad wocu muižniciba, kupā ar reakcionarim latwišim ar Nidru priksgolā, beja gozuši Ulmania kabinetu un gribējā izputynot ari Tautas Padumi, bet sabidroti Anglija, Francijs, Amerika un cytas walstis par eistu Latwijas waru atzyna tik Tautas Padumi. Wini pasludynoja pred Nidru un wocišim blokadu (tys zeimojas aindzia kautku iwest Latwijā). Nidra, beja spists atit. Ar sabidrotus pa-

leigu, sewiški angliu, lykumigo waldiba atsagrizia uz Reigu un nu 8—12 julijam tyka naturata 3 Tautas Padumes sesija (tys zeimoj sede). Tautas Padume ir Latwijas parlaments, kas pastowes leidz sasaukšonas satwersmes sapulces uz teišim, aizklotim, wysporejim winleidzigim un proporcionolim welešonas pamatim. Pi Tautas Padumes dorbojas wairok komisiju, kuras izstrodoj projektus un lykumus del nokušom sedlam. Wysa dorbojas 12 komisiju: Swarigakos nu winiam ir: 1) Satwersmes sapulces sasaukšonas komisija, 2) Agrar kom., 3) Finansu un biudžeta kom. 4) Dorba kom., 5) Kara kom., 6) Izmeklešonas kom. 7) Orlitu kom. Nokušo kortigo Tautas Padumes sede sanoks augustā, kod skatesis caur satwersmes sapulces sasaukšonas lykumprojektu. S.

Latwijas Tautas Padūmes politysko platforma.

- Satwersmes sapulce (Учредительное Собрание).
 - Latwijas Satwersmes sapulce sasauca pec ispejas dreizā laikā.
 - Satwersmes sapulces lucekliu izwelešona nuteik obim dzymumim pisadolut uz wysporigo, winleidzigo, taisno, aizklotu un proporcionalo welešonu tisibu pamata.
- Walsts formas un atteicibas pret cytom tautom.
 - Republika uz demokratiskim pamatim.
 - Apwinota, patstowiga un naatkariga Latwija tautu sawinibā.
- Suwereno wara un walsts politysko un saimnicysko korta.
 - Suwereno wara pidar leidz Satwersmes sapulces sasaukšonai Latwijas Tautas Padumei, kura izwel ari Pagaidu Waldibu.
 - Latwijas Tautas Padumē pisadola ar sowim delegatim: a) polityskas partijas, b) nacionalas minoritates (mozokums) un c) ti Latwijas nuwadi, t. i. Kurzeme un Latgola, kurōs šimbreizam napastow polityskos partijas.
 - Pi Pagaidu Waldibas sastodišonas joiwaroj koalicijas princips.
 - Leidz Satwersmes sapulcei wysa izpyldu wara atsarun Pagaidu Waldibas rukōs.
 - Pagaidu Waldibai leidz Satwersmes sapulcei naw tisibu gruzit pastowušu socialu ikortu.
- Cittautišu tisibas.
 - Nacionalos minoritates (mozokums) syuta sowus priksstowus uz Satwersmes sapulci un lykumdušonas istodēs uz proporcionalu welešonu tisibu pamata (sk. 1 nud. p. 2).
 - Nacionalos minoritates, kuras itylpst Latwijas Tautas Padumē, pisadolas Pagaidu Waldibā uz 4 nud. 3 p. pamata.
 - Nacionalus grupu kulturelos un nacionalos tisibas nudrušinojamas pamata lykumūs.
- Polityskas breiwibas.
 - Preses, worda, sapulču un hidrošanas breiwibas nudrušinojamas ar Pagaidu Waldibas nuteikumim.
 - Amnestija wysōs, izjamut kriminal, litōs.
 - Ispeja Latwijas pilsonim atsagrist dzimtenē.
- Walsts apsardziba.
 - Latwijas tautas milicija (apsardzibas spaks) dibinujama uz isaukšonas pamatim, naweladzut breiwprotigus itaikšonus. Milicija (tautas apsardzibas spaks) stow Pagaidu Waldibas taisnā porziniā, kura organizet tautas apsardzibu.
 - Wocu karaspaks ewakuejams nuteiktā laikā.
- Pošwaldiba.
 - Pošwaldibas istožu welešonas nuteik uz 1 nud. 2 p. isteiktim pamatim: Satwersmes sapulces welešonu laiku nusoka Pagaidu Waldiba, kura organizet pagaidu witejos porwaldes istodes.

Zemes darišonu rajona porzynotoji Latgolai. Par zemes darišonu porzynotoju Krustpils rajonā pazeimots Letas. Rajons aptver Krustpils, Ungurpils, Leiwonu un Sternines pogostus. Par zemes darišonu porzynotoju Bolwu rajona pazeimots A. Rozeniks. Rajons aptver Bolwu, Domopoles un Marnauzas pagostus.

Paziniojums.

Latgolas Darišonu Nudalia pi Ikšlitu Ministrijas atsarun pa Aleksandra ulīcai № 37/39, dz. 20. Pi Nudalias dybnojas pagaidom šaidas sekcijas: a) informaciju, b) kulturas, c) pašwaldības un d) zemkupības.

Dorba laiks, nu 9 reita leidz 3 pec pusdinem.

Wēstule nu Krustpils.

Krustpils un Ungurmuižas pogosti ir gondreiz mēness, kai nu lelyniku jūga atswabynoti un eik nacik breiwi war uzelpot. Tūmar uz tim, sēwiski uz krustpilišim, gulstas wysas tos gryutības, kuras parosti sawinotas ar tywos frontes atrašonus. Lauki, atskaitut galigi nupusteitū juslu, ir apstrodoti un sūla šugod na-

radzati lobu ražu. Taipat bogota raža sagaidama angliu dorzūs. Uz rudzu sēju teik zeme pinociigi — eik jau pi tik smogim apstoklim win ispejams — sagatawota.

Apbreinojami lela paceitiba un isturiba, kuru isturejuši myusu tik daudz wardzynotos un izmūceitos zemes rauši, un mūšais gors, kaidis pi tim wolda, ir loboko kīla, ka wini, reizi porlaiduši wysas wātras garom, byus ari spejigi ar sapratigu rūku un gaišu golwu sowu nokutnes dzeiwi jaunradit.

Smoga un dryuma ir bejuse myusu pagotne, bet tei byus bejuse ari loba, lai gon dorgi samoksota, dzeiwes škola, nu kuras byusim izjemuš labi porlyktas mocibas. Igaumejot wysas šos dzeiwes mocibas, — man gribas ticet, — mocisim sowu nokūtnes dzeiwi tai izweidot, ka wairs naacakortosis tik smogas klyudas, kai leidz šim. Por wīnu nu wyslelokom klyudom pi mums, wacokos paaudzis es radzu tū, ka leidz šam myusu darbībā naasam nikod piteikušā mārā redzejuši: blakus sew strodojušu myusu jaunotni. — un na wīniu (jaunokos

paaudzis) wainia tur bija. Šei wainia ir nūleidyņoj un mums ir pirmajs sulis uz jasper. Mums warbyut ir wairok dzeiwes pīdzeiwojumu un nūswērtas porliceibas, winim dorba prika un cēlu nudūmu. Mums wajaga atrast celiu saskandynošonai šūs obu ipašību.

Ir daudz pi mums ari cytu dzeiwes grumbu, kuros jonuleidyņoj, jonugludyņoj.

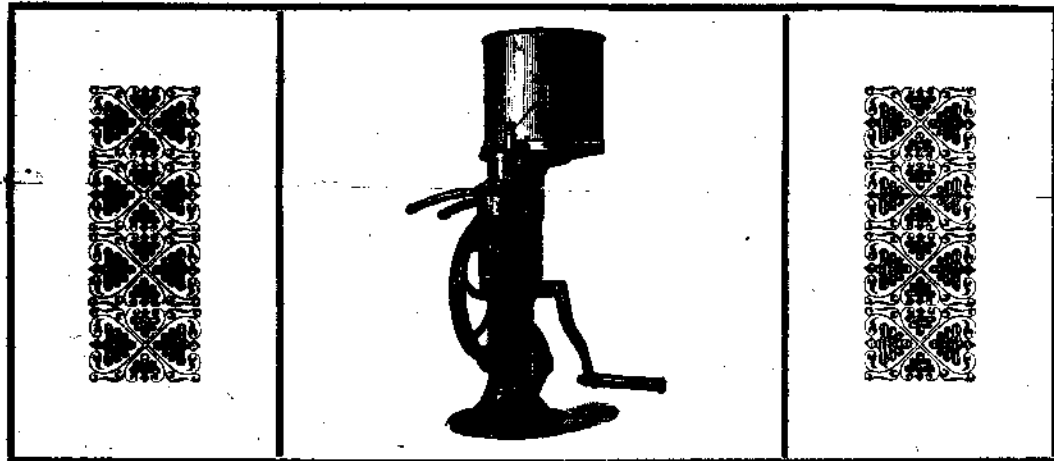
— Kas porok ērtigi pi dzeiwes golda ir apsaduši, lai pasaraun un dud wītu tam, kuram taidas pawysam nawa. Na zama naida kultiwēišonā ir nokūtnes laime, na uz zūbyna asminia myusu dzimtenes āka celiama, bet uz taisnigas, sowstorpejos saprašonas pamata.

Jo šitū mes liksim pamatūs pi sowas nūposteitos, asni sameideitos un osoros izmerkušos dzimtenes atjaunošonas dorba, tad winias nokūtne byus patiši nawin stypra un warena, bet winia byus ari skaista. J. Stukulis.

Redaktors un izdewejs: Redakcijas komisija.

Lauksamniku Ekonomiskā Sabidriba

Reigā, Lelajā Rēnintu ilā № 27; Jelgawā, Katoliu ilā № 46;
Līpājā, Aleksandra ilā № 13; Tukumā, Lelajā ilā № 3;
Bauskā u. t. t.

pidowoj:

- Zwidrijas pina separatorus, dažaidu sistemu, lelā izwelē;
- Swista nejamus mašinas, Amerikas, Zwidrijas un witejos;
- Swista soli, pergamina papeiru un swista formas;
- Separatoru un mašinu leju (maslu);
- Pina spanjus un konas;
- Rindu sejamus mašinas Wocijas un Kriwijas;
- Dažaidus orklus un lemešus;
- Dažaidus sokumus, lōpstas un cērwas;
- Dažaidas noglas un lugu styklus;
- Worejamus kotlus un plitas;
- Wazumu un lūpu kedes (cepus);
- Rotu bukses un ass;
- Dažaidus pumpus un sprices;
- Juntu papeiru un dorwu;
- Dažaidas pliaujamus mašinu dalias;
- Austrijas iskaptis, streičus un teceilus;
- Decimalsworus un bombas (girkas);
- Mokseligus patmaliu akminiūs, wysūs lelumūs;
- Patmaliu akminiū izlejamūs materialus: kromu, kloru un magneziju;
- Dzanamūs syksnas, dažaida plotuma un brezentus;
- Kuliamūs mašinu trumuliū šķines;
- Mahamūs dzernowas „Titan“ un „Albion“;
- Wetejamus mašinas ar un bez sitinim;
- Dlān strupus (awilius), jaunokos konstrukcijas;
- Karbida lukturus un karbidu;
- Serkas, alpu zoles un kyuliu digus;
- Kūrzemes dobūnā un timoteja sāklas;

Tomāsa miltus, nalelā daudzumā.

Apkalpordeweim un kooperatiwim atteicigs rabats.

Centralā Sawinībā „KONZUMS“

Rigā, Dzernawu ilā № 68,

dabujami:

- pina separatori
- swiksta nejamus mucas
- Dr. Gerbera pina izmeklešonas aparati
- decimalswori
- sworu bumbas
- dažaidi pumpi
- šprices, dažaidas noglas
- drošu wērwes, karbida un petrolejas weja lukturi,
- iskapšu streiči un goludinas
- teceilus, lūpu siles un ganibu kēdes (cepi), zirgu skrāpi.
- Dažaidi byuwiu apkolumi kai: atslagas, lugu, durowu un cytas endžes, kūku skryuwes, plitas, šeiberi,
- dažaidi sladzami u. t. t. u. t. t.

Dinas laikroksts Latwijas Sargs

Iznok ik dinas reitūs.

Redakcija: Reigā, Tronmantnika bulw. 21, ieja nu Architekta ilas. Telef. 4-55.

Kantoris un ekspedicija: Paulucci ilā 15. Telef. 2-70.

Abonešonas moksa:

Sajemut ekspedicijā un izdolamūs wītōs:	Pisjutūt mojōs un pa postu:
Par wīnu mēnesi 7 rubli	Par wīnu mēnesi 3 rubli
Nu 1. juliļa leidz 30. septembr. 20 „	Nu 1. juliļa leidz 30. septembr. 22 „
„ 1. „ „ 31. decembr. 45 „	„ 1. „ „ 31. decembr. 45 „